

מבטני' נמקדש
שבעה, כדורשין בת"כ¹ מושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים ויקח (ט) ולא כגולין ו' ימים: **מדינה**. בירושלים שאף הוא כגולים: ושיהא יום סף. של עומר דהיינו ט"ו ניסן סלו אסור נחשב ובעוד המקדש קיים משקרב העומר היו אולגין חשב בו ציום כרמתי (טס) עד הניאכס וכשמרב הבית מותר מן המורה משהאיר המזרח כדלמר נמנמות (דף פח). כתוב אחד אומר עד עלס היום הזה דהיינו האיר המזרח וכתוב אחד אומר עד הניאכס הא כילד צומן דליכא עומר עד הניאכס וצומן דליכא עומר עד עלס ואסר רבן יוחנן בן זכאי עליהם כל היום כדמפרש עטמא כגמרא:

א. סוכה מא.

מבטני'⁶ יבראשונה

היה לולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום אחד ימשחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש יושיהא יום הנף כולו אסור:

ואסר רבן יוחנן בן זכאי עליהם כל היום כדמפרש עטמא כגמרא:

ב. רמב"ם | הלכות לולב, פרק ז'

יג. ימצות לולב להנטיל ביום ראשון של חג בלבד בכל מקום ובכל זמן ואפילו בשבת שנאמר ולקחתם לכם ביום הראשון. ובמקדש לבדו נוטלין אותו בכל יום ויום משבעת ימי ההג שנאמר ושמתחם לפני ה' אלהיכם וגו'. חל יום השבת להיות בתוך ימי ההג אינו ניטל בשבת גזרה שזא יוליכנו בירו ארבע אמות ברשות הרבים כמו שגזרו בשופר:

ג. רמב"ם | הלכות לולב, פרק ח'

יב. * כל אלו שאמרנו שהם פסולין מפני מומין שאמרנו או מפני גזל וכן וגניבה ביום טוב ראשון בלבד אבל ביום טוב שני עם שאר הימים הכל כשר. והפסולות שהרא משום עבודת כוכבים או מפני שאותו אתרוג אסור באכילה בין ביום טוב ראשון בין בשאר ימים פסול:

השנת הראב"ד
* כל אלו שאמרנו וכו'. ב"ב
אין הכל מדיח בגזל ויבט
שאין פסולים משום סרו אלף
גזל ה"ל מזה הטעם נעבדים
יבט מפני שהוא כמות,
בירושלמי:

יב. אף על פי שכל המועדות מצוה לשמח בהן, כהג הסוכות היתה במקדש יום שמחה תירה שנאמר ושמתחם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים. וכיצד היו עושיין ערב יום טוב הראשון היו מתקנין במקדש מקום לנשים מלמעלה ולאנשים מלמטה כדי שלא יתערבו אלו עם אלו. ומתחילין לשמח ממצאי יום טוב הראשון. וכן בכל יום ויום מימי חולו של מועד מתחילין מאחר שיקריבו תמיד של בין הערבים לשמח לשאר היום עם כל הלילה:

ד. רמב"ם | הלכות יום טוב, פרק ו'

יז שבעת ימי הפסח ושמונת ימי ההג עם שאר ימים טובים כולם אסורים בהספד ותענית. וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ובניו ואתו ובני ביתו וכל הגלויים עליו שנאמר ושמתח בהגן וגו'. אף על פי שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים כמו שאנו מבארין בהלכות הגיגה יש בכלל אותה שמחה לשמח הוא ובניו ובני ביתו כל אחד כראוי לו:

ה. רמב"ם | הלכות חמץ ומצה, פרק ו'

מניד פשנה

בירושלמי מני מזה גזלה אסור לנכין עליה א"ר אשטיש על סס ובעת כך נאץ ה' הלא דמירא בתחלה לכל כהן דמיס הוא חייב לו ר"י אמר אין עבירה מזה ר' יוסי אמר אין מנהג עבירה א"ר אילא אלה המנהג אם עשית כמנהגו הרי הן מנהג ואם לאו אין מנהג ע"כ. אבל ראינו מי שכתב ממה שאמרנו לכל כהן דמיס הוא חייב לו ש"מ מזה גזלה ויולא נה דיעבד דהא לא כתיב ומתכס ע"כ. וסוף בירושלמי אינו נהנה כן אלא לא יולא והוא שגזל מזה אבל גזל פסית או קמה ועשאו פת ודאי ויולא שקנאן כשינוי דמיס לגבי הוא חייב לו כך כ"ל:

ז * אין אדם יוצא ידי חובתו באכילת מצה שהיא אסורה לו כגון שאכל בו טבל או מעשר ראשון שלא נטלה תרומתו או וכן שגזלה. זה הכלל כל שמברכין עליו ברכת המזון יוצא בו ידי חובתו וכל שאין מברכין עליו ברכת המזון אין יוצא בו ידי חובתו:

נטילת לולב בירושלים בזמן הזה

ז. ירושלמי | סוכה, פ"ג, ה"א

גמ' ו כתוב ושמתחם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים. אית תניי תני בשמחת לולב הכתוב מדבר. אית תניי תני בשמחת שלמים הכתוב מדבר.

ח. רמב"ם | הלכות שופר, פרק א'

ג שופר של עכו"ם אין תוקעין בו בלחילה ואם תקע וי' יצא. ושל עיר הנדחת אם תקע בו לא יצא. שופר הגזול שתקע בו יצא שאין המצוה אלא בשמיעת הקול אף על פי שלא נגע בו ולא הגביהו השומע יצא * ואין בקול דין גזל.

השנת הראב"ד

* ואין בקול דין גזל. ב"ב ואפילו יהיה בו דין יום מועד יהיה לטעם מ"מ הכי אילא בירושלמי עכ"ל:

וכן שופר של עולה לא יתקע בו ואם תקע יצא שאין בקול דין מעילה. ואם האמר והלא נהנה בשמיעת הקול מצות לא ליהנות ניתנו. לפיכך המודר הנייה משופר מותר לתקוע בו תקיעה של מצוה:

ט. רמב"ם | הלכות בית הבחירה, פרק ו'

יז ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעמיד לבוא. ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא. לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה. והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו חכמים אע"פ ששמומין בקדושתן הן עומדים אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל. וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום ואע"פ שנלקח הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בהלכות תרומה:

י. מעשר שני | פרק ג'

ד. פירות בירושלם ומעות במדינה אומר המעות ההם מחוללין על פירות האלו מעות בירושלים ופירות במדינה אומר הרי המעות האלו מחוללין על פירות ההם ובלבד שיעלו הפירות ויאכלו בירושלם:

רמב"ם

מדינה, נקרא כל מקום מערי ארץ ישראל חוץ מירושלם.

יא. שקלים | פרק א'

ג. בחמשה עשר בו שולחנות היו יושבין במדינה בעשרים וחמשה ישוב במקדש משישבו במקדש התחילו למשכן את מי ממשכנין ליום וישראלים גרים ועבדים משוחררים אבל לא נשים ועבדים וקטנים כל קטן שהתחיל אביו לשקול על ידו שוב אינו פוסק ואין ממשכנין את הכהנים מפני דרכי שלום:

רמב"ם

ומדינה, שם לשאר ערי ארץ ישראל מלבד ירושלם, וכבר ביארנו את זה במסכת מעשר שני.

יב. סוכה | פרק ג'

יב. בראשונה היה לולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום אחד משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש ושיהא יום הנף כולו אסור:

רמב"ם

מדינה, היא שאר ארץ ישראל חוץ מירושלם, וכבר ביארנו זה במסכת מעשר שני.

יג. ראש השנה | פרק ד'

א. יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעים אבל לא במדינה משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין אמר רבי אלעזר לא התקין רבן יוחנן בן זכאי אלא ביבנה בלבד אמרו לו אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין:

רמב"ם

כבר ביארנו לך כמה פעמים כי מקדש נקראת ירושלם כולה. ומדינה, שאר ארץ ישראל.

יד. עירובין | פרק י'

יא. נגר הנגרר נועלים בו במקדש אבל לא במדינה והמונח כאן וכאן אסור רבי יהודה אומר המונח מותר במקדש והנגרר במדינה:

יב. מחזירין ציר התחתון במקדש אבל לא במדינה והעליון כאן וכאן אסור רבי יהודה אומר העליון במקדש והתחתון במדינה:

רש"י (על עירובין דף קב:).

במקדש מחזירין - כגון שלריכין לו לדבר קרבן, כגון שהיה שם מנח או לזונה או קטורת, ואין שנות במקדש.

יג. מחזירין רטיה במקדש אבל לא במדינה אם בתחלה כאן וכאן אסור קושרין נימא במקדש אבל לא במדינה אם בתחילה כאן וכאן אסור חותכין יבלת במקדש אבל לא במדינה ואם בכלי כאן וכאן אסור:

רש"י (על עירובין דף קב:).

מחזירין רטיה - כהן שלקח צידו, ונתן עליה רטיה מצטדד יום, והואלך לעבוד עבודה בשבת או ציום טוב ונטל רטיה מעל ידו שלא תהא חוללת צינו וצין ידו לעבודה, דחלילה פוסלת צה, דצטעין ולקח הכהן וכיון דחייץ לא היו לקיחה צכהן - מחזירה צמקדש, דלוי לא שרית ליה להחזירה - לא שקול ליה מדינה, וממנע ולא עבד עבודה, וזה אחד משלשה דברים האמורים צמסכת צילה שהותרו סופן משום תחילתן.

טו. מנחות | פרק י'

ו. העומר היה מתיו במדינה ושתי הלחם במקדש אין מביאין מנחות ובכורים ומנחת בהמה קודם לעומר ואם הביא פסול קודם לשתי הלחם לא יביא ואם הביא כשר:

טז. יומא כא.

דתנן⁶ עשרה נסים נעשו בבית המקדש לא הפילה אשה מריח בשר הקדש ולא הסריח בשר הקדש מעולם ולא נראה זבוב בבית המטבחים ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים ולא נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים עומדים צפופים ומשתחווים רווחים ולא הויק נחש ועקרב בירושלים מעולם ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים פתח במקדש וסיים בירושלים איכא תרתי אחרייניה במקדש דתניא מעולם לא כבו גשמים אש של עצי המערכה ועשן המערכה אפי' כל הרוחות שבעולם באות ומנשבות בו אין מזיוות אותו ממקומו

ישיבת חו"ס ביבנה